

PODVODY NA SÍTI NEUSTÁVAJÍ. MĚNÍ SE PŘEDEVŠÍM LEGENDY, KTERÉ PODVODNÍCI VYUŽÍVAJÍ.

Kamil KOPECKÝ

V souvislosti s popularitou dokumentu Podvodník z Tinderu, který popisuje praktiky scammera Simona Levieva (vydávajícího se za obchodníka s diamanty), pomocí kterých manipuloval s ženami a postupně od nich vylákal velké množství finančních prostředků, se světem masmédií prohnala vlna zájmu o problematiku podvodů zaměřených právě na ženy. Podvody zaměřené na falešné vztahy (v minulosti bychom řekli na sňatkové podvody) nejsou však ničím novým, mění se především prostředí, ve kterém se tyto příběhy odehrávají. K rozhovoru jsem si tedy pozval kriminalistu mjr. Václava Píseckého, který se kybernetickou kriminalitou profesně zabývá.

Jednoduchá otázka na úvod - jak moc jsou vlastně podvody spojené s online seznamováním rozšířeny?

Odpověď bohužel není tak jednoduchá. Obecně lze konstatovat, že míra rizika, že při online seznamování narazíme na podvodníka, je přibližně stejná jako například při online obchodování. Existují seznamovací služby, kde falešné profily a rizikové kontakty mohou převládat, ale na druhé straně je také mnoho služeb, které se snaží tomuto riziku předejít. Čím anonymnější služba je, tzn. zadat seznamovací inzerát může kdokoliv bez ověření údajů, tím samozřejmě stoupá riziko, že narazíme na podvodníka. Ono v konečném důsledku ani tak nejde o online službu, kde se seznámíme, ale spíš o soubor chování, kterým potencionální rizika vyloučíme. V praxi to znamená nebýt pouze v psaném kontaktu,

ale zkusit využít například nějaký videohovor, při nejbližší možné příležitosti se pokusit potkat “naživo”, při seznamování s lidmi ze zahraničí dbát na ostražitost, pokud po mně protějšek požaduje nějaké finanční prostředky (pod jakoukoli legendou!!!), neprovazovat sexting s osobami, které neznáme z běžného života a nemáme v ně absolutní důvěru. Je to vlastně stejné jako při seznámení v reálném životě - při prvních kontaktech být ostražití a nepřehánět to s okamžitou důvěrou.

Jde vlastně v online prostředí (např. v prostředí sociálních sítí a sezonek) bezpečně rozeznat, že s námi komunikuje uživatel prostřednictvím falešné/podvržené identity?

Obecně to rozpoznat nelze. Pokud používáme seznamovací službu nebo aplikaci, která nevyžaduje důvěryhodné ověření identity, tak riziko, že profil obsahuje částečně nepravdivé údaje nebo je celý vymyšlený, tady prostě existuje. Toto platí i v případě účtů na sociálních sítích.

Pokud nás nějaký neznámý uživatel (cizinec) požádá o peníze, jak bychom měli postupovat?

Především by si každý měl uvědomit, proč po něm někdo, koho nikdy v životě neviděl a zná pouze jeho virtuální identitu, požaduje peníze, jaká je míra takového rizika a zda je ochoten ji podstoupit.

Jaké nejčastější příběhy ("cover story") online podvodníci používají?

Všechny tyto “cover story” jsou založené na vzbuzení pocitu důvěry a využívají naivitu a hloupost svých obětí. Podvodníci téměř vždy vystupují jako velmi dobře zajištěné osoby, finančně i společensky, které se zrovna chvilku po našem náhodném seznámení dostali do tíživé životní situace, ze které jim nemůže pomoci nikdo z jejich okolí (tedy většinou nemají žádné rodiny nebo blízké přátele) a my jsme jediná jejich šance. Detaily legend se neustále mění a vyvíjejí, většinou dle aktuální situace ve světě.

Tzn. že nyní již není “v kurzu” legenda o americkém vojákovu na misi v Afghánistánu, ale posunuli jsme se k hranicím Ukrajiny. Vnadná mladá fotomodelka neutíká před válkou ze Sýrie, ale teď se

snaží dostat opět z Ukrajiny, kde se bojí válečného konfliktu. Samozřejmě, že tyto legendy zohledňují i různé světové živelné katastrofy nebo třeba změny v politickém uspořádání jednotlivých států. Toto je typické pro legendu o státním pokladu, který se právník/státní úředník/bankéř/finančník/kdokoliv snaží vyvést ze země, kde proběhl/hrozí/chystá se státní převrat/volby nebo jiná podobná událost.

Všechny legendy ale mají ve svých obětech vzbudit pocit jedinečnosti, kdy podobná nabídka je natolik výhodná, že oběť přestává racionálně uvažovat a její touha po lásce, harmonickém vztahu nebo majetku převládne nad zdravým rozumem.

Na jakých sociálních sítích a seznamkách se podvodníci nejčastěji vyskytují?

Riziko výskytu podvodníků existuje na každé seznamce a sociální síti. Čím snadněji je možné založit si účet na těchto službách, tím riziko zneužití stoupá. To ale nevylučuje, že na podvodníka nelze narazit i na těch nejvíce důvěryhodných a ověřených službách. Podvodníci vždycky budou hledat cestu, jak oslovit své možné oběti. Každá seznamka, která má určitou návštěvnost, láká i podvodníky. Jakákoliv rada pro uživatele slouží zároveň jako návod pro podvodníky. Nejlepší obranou proti nim stále zůstává obezřetnost a racionální myšlení.

Je dokument The Tinder Swindler typickým příkladem podvodu spojeného s online seznamováním?

Dokument The Tinder Swindler je určitě z diváckého hlediska skvělá ukázka toho, co všechno se může stát při seznamování, nicméně není možné ho brát jako modelový příklad.

Díky za odpovědi.

Kamil Kopecký, E-Bezpečí, Univerzita Palackého v Olomouci

Online podvodům se věnuje speciální videoseriál projektu E-Bezpečí [Prevíti na síti](#), který můžete sledovat na YouTube. Doporučujeme také speciální stream s policejními vyšetřovateli, který [naleznete zde](#).

